Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2007–2008

29 754 Terrorismebestrijding

Nr. 121

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2007

In juni 2007 ontving uw Kamer de zesde voortgangsrapportage terrorismebestrijding[1]. Met deze brief bieden wij u de zevende voortgangsrapportage aan. De rapportage behandelt de voortgang die het afgelopen half jaar is geboekt bij de ontwikkeling en uitvoering van de verschillende onderdelen van het antiterrorismebeleid. Daarbij gaat het achtereenvolgens om de internationale samenwerking, het tegengaan van polarisatie en radicalisering, het creëren van een slagvaardige organisatie en instrumenten, het treffen van veiligheidsmaatregelen, het voorbereid zijn op (de gevolgen van) een mogelijke aanslag en communicatie en voorlichting. De voortgangsrapportage begint zoals gebruikelijk met een samenvatting van het meest recente Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN). Het DTN wordt vier keer per jaar opgesteld door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) en valt onder zijn verantwoordelijkheid. Bij de voortgangsrapportage is een actiepuntenlijst gevoegd.

1. Samenvatting Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland oktober 2007

Het dreigingsniveau voor Nederland is beperkt. De kans op een terroristische aanslag wordt op dit moment als relatief gering ingeschat. Tijdens de afgelopen maanden hebben zich ontwikkelingen voorgedaan, die een aanslag in Nederland meer voorstelbaar hebben gemaakt. Die toegenomen voorstelbaarheid heeft te maken met de toename van de internationale invloed op de jihadistische dreiging in West-Europa als geheel. Dit kwam tot uiting in recente voorvallen waarbij aan al Qa'ida gelieerde groeperingen training en strategische sturing gaven aan lokale cellen in Duitsland en Denemarken. Net als ten tijde van het vorige dreigingsbeeld geldt echter dat er geen directe aanwijzingen zijn dat ook Nederland geconfronteerd zal worden met een aanslag. Met name ten aanzien van de weerstand tegen terrorisme zijn interessante ontwikkelingen te melden. Deze ontwikkelingen worden dan ook als eerste behandeld.

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 29 754, nr. 100.

KST113046
0708tkkst29754-121
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2007

Weerstand

Weerbaarheid
In het voorlaatste dreigingsbeeld is gemeld dat er sprake lijkt te zijn van een zekere berusting onder brede lagen van de moslimbevolking in Nederland over het felle islamdebat. Moslims reageren minder heftig op beledigende uitspraken over de islam dan enkele jaren geleden. Het bovenstaande laat echter onverlet dat beledigende uitspraken over de profeet en de islam nog steeds heftige emoties kunnen oproepen. Het opgelaaide islamdebat van afgelopen zomer (waarover in het vorige dreigingsbeeld is gerapporteerd) laat dit zien. Hoezeer islamkritische uitlatingen in de media en politiek leiden tot felle reacties bij bepaalde delen van de moslimgemeenschap is afhankelijk van onder andere de aard van de uitlating, de aanwezigheid van andere onderwerpen die de media beheersen en de vraag of anti-islamitische sentimenten op dat moment aan de oppervlakte drijven. Bij felle reacties is het niet altijd duidelijk of de discussie blijft voortduren en onderliggende gevoelens en attitudes blootlegt, of dat het gaat om een korte, hevig oplaaiende discussie die binnen een week weer uitdooft. Met andere woorden, bij felle reacties op islamkritische uitlatingen is het moeilijk te duiden of deze het gevolg zijn van diepgewortelde gevoelens en attitudes, of van het zich laten meeslepen door «de waan van de dag» en de publieke discussie op dat moment. Vooral op internet speelt deze «waan» een grote rol bij de reacties op islamkritische uitlatingen.

De moslimgemeenschappen in Duitsland, Denemarken en Oostenrijk hebben in sterke bewoordingen afstand genomen van moslims die in genoemde landen zijn gearresteerd wegens terroristische en/of jihadistische activiteiten. Moslimvertegenwoordigers in de drie landen waarschuwen er tegelijk voor alle moslims over één kam te scheren. In Denemarken zeggen moslims het gevoel te hebben twee stappen achteruit te zetten, zodra moslims verdacht worden van een aanslag. Overigens namen ook in Nederland moslims na de moord op Theo van Gogh nadrukkelijker afstand van jihadistische activiteiten en hebben diverse moslimleiders ook bij andere gelegenheden geweld veroordeeld. Een recent voorbeeld hiervan is de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Imams, die aan de zijde van enkele ex-moslims verklaarde dat geweld tegen afvalligen uit den boze is.

Vanaf februari 2006 is in dreigingsbeelden bericht over de toenemende weerbaarheid onder moslims tegen het islamistische geweld. Uit recent grootschalig onderzoek van het onderzoekscentrum PEW Global Attitudes blijkt deze ontwikkeling zich ook wereldwijd te manifesteren. Uit dit onderzoek blijkt dat minder inwoners van moslimlanden zelfmoordaanslagen een geoorloofd middel vinden om de islam te verdedigen. Dit vijfjaarlijkse onderzoek, waarbij 45 000 mensen in 47 landen zijn bevraagd, laat zien dat in landen als Libanon, Bangladesh, Jordanië, Pakistan en Indonesië de steun voor zelfmoordaanslagen gehalveerd is in vergelijking met vijf jaar geleden. Opvallend is dat in genoemde landen sinds 2002 (zelfmoord-) aanslagen hebben plaatsgevonden. Hieruit kan worden afgeleid dat burgers eerder geneigd zijn terroristische aanslagen af te keuren als zij zelf meer kans hebben hierdoor getroffen te worden. Overigens blijkt uit de reacties op de website van de Arabischtalige nieuwszender Aljazeera dat een meerderheid van de lezers die gereageerd hebben aanslagen tegen onschuldige moslims afkeurt.

Tegen deze achtergrond mag evenmin het belang onderschat worden van een ideologische koerswijziging in het intellectuele debat in de islamitische wereld, die zich de afgelopen maanden aftekent. Een aantal prominente geestelijke leiders heeft namelijk afstand genomen van de huidige

jihadpraktijk (zelfmoordaanslagen, religieus geweld in Irak etc.). Het is echter niet uit te sluiten dat dergelijke acties mede te maken hebben met pogingen van overheden in het Midden-Oosten om een positiever beeld van zichzelf in het westen te scheppen.

Tegenmaatregelen
Op 19 augustus 2007 diende de beroepszaak die een Keniaanse imam van de Eindhovense Al Fourqaanmoskee had aangespannen tegen zijn uitzetting. Het betreft één van de drie imams van deze moskee tegen wie procedures tot uitzetting zijn gestart. Eén van hen vertrok zelf uit Nederland, een andere werd reeds uitgezet. De imams zouden onvoldoende zijn opgetreden tegen de activiteiten van ronselaars voor de jihad in en om hun moskee. De zaak van de Keniaanse imam is anders dan die van de eerder uit Nederland verwijderde imam, omdat eerstgenoemde onder het Gemeenschapsrecht valt op grond van zijn huwelijk met een Zweedse onderdaan. In de regel biedt dit een sterkere positie in het vreemdelingenrecht. De rechter oordeelde op 10 oktober 2007 dat het eind 2005 uitgebrachte ambtsbericht van de AIVD inzake de Keniaanse imam op inhoudelijk juiste gronden is gebaseerd. Het bezwaar van de imam tegen zijn uitzetting uit Nederland is ongegrond verklaard.

Door een burgerinitiatief van leden van het Amerikaanse freewebs forum in de Verenigde Staten zijn ruim veertig jihadistische websites door hun hostbedrijven uit de lucht gehaald, waarvan enkele behoren tot de meest invloedrijke jihadistische websites ter wereld. Ook Nederlandse jihadisten en radicale moslims bezochten deze websites. Hoewel enkele websites vrijwel direct weer ergens anders hostingfaciliteiten hadden gevonden, zijn de meeste op dit moment nog niet opnieuw online. Voor zover bekend hebben de Amerikaanse veiligheidsdiensten geen relatie met dit burgerinitiatief. Het uit de lucht halen van de site doorkruist ook de inlichtingenbelangen van de Amerikaanse overheid. Een voordeel is echter dat nu inzicht kan worden verkregen in de gevolgen van het sluiten van jihadistische sites: hoe lang duurt het bijvoorbeeld voordat de websites weer online komen en waar laten zij zich dan hosten?

Terrorisme
Contacten tussen lokale autonome netwerken en internationale netwerken, zoals kern al Qa'ida of daaraan gelieerde groepen in het grensgebied van Pakistan/Afghanistan, lijken binnen Europa breder aanwezig dan alleen in het Verenigd Koninkrijk. Dit uitte zich in de mislukte en verijdelde aanslagen in Denemarken en Duitsland en leidde in het vorige dreigingsbeeld tot de slotsom dat de voorstelbaarheid van dreiging vanuit internationaal georiënteerde jihadistische netwerken ook voor Nederland groter was geworden, zeker omdat er ook overeenkomsten zijn tussen het profiel van Denemarken en Duitsland en dat van Nederland. Tegelijk ontbraken aanwijzingen voor een op handen zijnde aanslag, kenden genoemde incidenten ook enkele voor de betreffende landen specifieke achtergronden en zijn vraagtekens te plaatsen bij de professionaliteit van de opgerolde netwerken. Bovendien was het beeld van de door de Nederlandse diensten gekende netwerken vooralsnog niet verontrustend. Dit is nog steeds zo. Hieronder wordt een aantal factoren genoemd, dat de situatie rond de voorstelbaarheid van de dreiging voor Nederland nader inkleurt.

Ten tijde van het vorige dreigingsbeeld is aandacht besteed aan bekeerlingen als risicogroep voor deelname aan terroristische netwerken. Een andere risicogroep vormen moslims die zich recent in westerse landen hebben gevestigd. Hun gewelddadige radicalisering verloopt gemiddeld sneller en met grotere stappen dan bij moslims die hier geboren zijn of al veel langer hier wonen. Dit was bijvoorbeeld het geval bij de aanslag-

plegers op Glasgow Airport (29 juni 2007) en de daders van de mislukte aanslagen op treinen in Duitsland (juli 2006). Als verklaring kan gewezen worden op de mogelijkheid dat er bij recent naar Europa gekomen moslims een grotere discrepantie bestaat tussen hun opvattingen en de praktijk in hun nieuwe omgeving. De praktijk heeft ten aanzien van genoemde voorbeelden laten zien dat de pasgevestigde moslimmigranten niet tijdig onder de aandacht van inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn gekomen. Blijkbaar is deze groep daarom voor terroristische netwerken aantrekkelijk als doelgroep, en mogelijk aantrekkelijker dan de hier opgegroeide jongeren, die bij contacten met bijvoorbeeld geestverwanten in Pakistan al snel in het vizier zullen komen van de terrorismebestrijders.

De gebeurtenissen in de bekende islamitische strijdtonelen, de Nederlandse politieke en militaire bemoeienis met Afghanistan en Libanon en samenwerking daarbij met de Verenigde Staten hebben de speciale aandacht van sommige hier te lande woonachtige radicale moslims en blijven voor hen een inspiratiebron om op jihad te gaan. De bij de lokale netwerken aanwezige intenties om deel te nemen aan de jihad in het buitenland groeien. Momenteel zouden er in deze netwerken geen personen zijn met kennis over de routes naar de strijdgebieden. Men beschikt niet over de juiste contacten om een dergelijke jihadreis te organiseren. Er moet rekening mee worden gehouden dat Nederland in de toekomst, net als onze buurlanden, te maken kan krijgen met individuen die naar die gebieden reizen met als doel daarna aanslagen te plegen tegen Nederlandse militairen ter plekke of doelen in Nederland zelf. Transnationale netwerken, die ook in Nederland vertakkingen hebben, zouden dit kunnen faciliteren. Daarmee zou de dreiging tegen Nederland of tegen Nederlandse belangen in het buitenland op termijn kunnen toenemen. Tenslotte zijn er aanwijzingen van financiële steun op beperkte schaal vanuit ons land aan in het Pakistaans/Afghaanse grensgebied aanwezige jihadistische groeperingen.

Ten aanzien van de Nederlandse besluitvorming over verlenging van de Nederlandse missie, is beïnvloeding van de nationale politiek door bedreigingen en ontvoeringen van Nederlanders in het buitenland voorstelbaar. Met name uit de recente casus in Duitsland is op te maken dat Westerse landen met een militaire presentie in Afghanistan te maken hebben met een verhoogd dreigingsprofiel, vooral wanneer zij nog niet getroffen zijn door een jihadistische aanslag.

Radicalisering en polarisatie
In eerdere dreigingsbeelden is gerapporteerd over de voortgaande verspreiding van het salafisme in Nederland, waardoor steeds meer moskeeën onder salafistische invloed komen te staan. Naast deze ideologische beïnvloeding deinzen salafisten er niet voor terug om tweedracht binnen moskeeën te zaaien. Deze recente ontwikkelingen in Nederland vertonen overeenkomsten met die in Frankrijk. Daar hanteren de salafisten volgens de bekende islamkenner Samir Amghar de strategie van parasitage om verbreiding van hun geloofsovertuiging te bewerkstelligen. Met parasitage wordt bedoeld dat een groep salafisten besluit een moskee of een islamitisch cultureel centrum te bezoeken. Wanneer deze groep zich sterk genoeg voelt, doet zij een greep naar de macht door het bestuur en de imam te vervangen. In Frankrijk zijn reeds verschillende moskeeën via deze strategie onder invloed gekomen van salafisten.

Opvallend is dat (met name de politiek georiënteerde) salafisten transparant zijn over hun ambities de da'wa in Nederland zo breed mogelijk te verspreiden. Zo is de «salafistische agenda» vrij op internet te raadplegen. Deze agenda geeft niet alleen aan in welke plaats een lezing zal worden verzorgd, maar geeft veelal ook de locatie aan waar de lezing verzorgd zal

worden, het onderwerp en de doelgroep van de lezingen, en de naam (soms aliassen) van de prediker. Deze transparantie is opvallend, omdat de politieke salafisten weten dat zij de aandacht hebben van de overheid en samenleving. Het is mogelijk dat de openheid bedoeld is om de samenleving het idee te geven dat zij niets te verbergen hebben en dat de samenleving ook niets van ze te vrezen heeft. Overigens staan de lezingen weliswaar op internet, maar men is niet transparant over de boodschap die men verspreidt en «onbekenden» zijn veelal niet welkom. De schijnbare openheid kan dus ook een manifestatie zijn van de door de salafisten gevoerde façadepolitiek.

Nederland telt ongeveer 550 moskeeën, waarvan ongeveer veertig procent als Marokkaans gekwalificeerd kan worden. Thans bereiken de salafisten zo'n dertig Marokkaanse moskeeën. Dit betekent dat in ten minste een kleine vijftien procent van de Marokkaanse moskeeën in Nederland salafistische predikers optreden. Het is niet ongebruikelijk dat rond de honderd jonge Nederlandse Marokkanen een dergelijke lezing bijwonen. Hierbij wordt opgemerkt dat de intensiteit van de beïnvloeding kan variëren. In sommige moskeeën worden op structurele basis lezingen verzorgd door salafistische predikers. In andere gevallen gaat het om moskeeën waar de beïnvloeding beperkt blijft tot één of enkele lezingen per jaar.

Met betrekking tot radicaliseringstendensen onder personen van extreemrechtse signatuur kan gemeld worden dat in Lelystad een groep van vijf jonge nationalistische jongens is veroordeeld wegens brandstichting en pogingen daartoe in een islamitische supermarkt, een synagoge, een krakerspand en een islamitische school, eind 2006 in Almere en Amsterdam. De jongens stellen dat hun nationalistische gedachtegoed de drijfveer voor hun acties is en dat zij handelen als «beschermers van de nationale cultuur». De rechter sprak uit dat hij ernstig rekening heeft gehouden met gevoelens van maatschappelijke onrust die zij teweeg gebracht hebben en dat resoluut opgetreden moet worden tegen extremistische acties die bijdragen aan verdere radicalisering. Dergelijke kwesties reflecteren de zorg die momenteel leeft omtrent extreemrechts.

2. Internationale ontwikkelingen

Europese Unie

De Europese Unie (EU) is ook op het terrein van terrorismebestrijding voor Nederland een belangrijk multilateraal kader voor samenwerking. Het stemt tot tevredenheid dat, na een periode waarin de functie van EU Coördinator Terrorismebestrijding vacant was, in september 2007 de Belg Gilles de Kerchove tot nieuwe coördinator werd benoemd. De Coördinator Terrorismebestrijding vervult binnen de EU een spilfunctie bij het afstemmen en doorvoeren van maatregelen tegen terrorisme. Ook vervult hij, als het gezicht van de EU op dit terrein, een belangrijke rol in de samenwerking met derde landen. Bij brief van de minister van Justitie van 3 oktober jongstleden zijn de Staten-Generaal reeds geïnformeerd over het mandaat van de nieuwe coördinator, dat niet wezenlijk anders luidt dan dat van zijn voorganger[1].

Basisdocumenten van de Unie met betrekking tot het terrorismevraagstuk zijn de antiterrorismestrategie van december 2005 en het bijbehorende actieplan, dat in april 2007 werd geactualiseerd. Eén van de taken van de EU Coördinator Terrorismebestrijding is toe te zien op de implementatie van deze strategie en van het actieplan en de afspraken met derde landen te bewaken. Het meest recente rapport (21 mei 2007) over de implementatie van de strategie werd nog voorbereid door de vorige coördinator, de

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 34 490, nr. 472.

Nederlander Gijs de Vries, maar werd pas na zijn vertrek afgerond. Dit rapport constateert dat inmiddels meer voortgang wordt geboekt bij de implementatie van de strategie en bij de omzetting van maatregelen in nationale wetgeving. Tegelijk pleit het rapport voor verdere intensivering van de politiesamenwerking en van de informatie-uitwisseling tussen lidstaten ter bestrijding van zowel terrorisme als gewone criminaliteit. Tegen deze achtergrond is het positief dat het Portugese voorzitterschap terrorismebestrijding tot één van zijn prioriteiten heeft verklaard en zich inspant om verdere maatregelen op dit gebied tot stand te brengen.

In de EU is, mede op Nederlandse aansporing, tevens veel aandacht besteed aan het vraagstuk van de radicalisering. Het is van groot belang gevaarlijke vormen van radicalisering tegen te gaan en te voorkomen dat deze in terreurdaden uitmonden. Met het oog hierop werd in december 2005 een EU-strategie en actieplan voor het tegengaan van radicalisering en rekrutering aangenomen. Dit actieplan werd in februari 2007 geactualiseerd. Onder het huidige voorzitterschap is vooral aandacht besteed aan het tegengaan van radicalisering onder jeugd en de rol van eerstelijns werkers en onderwijs in dit verband. Speciale aandacht verdient voorts het internet, dat onder meer een grote rol speelt bij de verspreiding van radicale propaganda. Dit wordt nog eens onderstreept door de recente arrestaties in Spanje van de leden van een jihadistisch netwerk, dat via het internet communiceerde en vrijwilligers voor de jihad probeerde te rekruteren. Internet is binnen de EU, zowel onder Duits als Portugees voorzitterschap, uitgebreid aan de orde geweest. Daarbij zijn met name de mogelijkheden besproken om sites die tot geweld aansporen beter in de gaten te houden en hierover de informatie-uitwisseling te versterken op basis van het project «Check the Web». In dat verband vinden er regelmatig expert bijeenkomsten plaats in samenwerking met Europol. De Europese Commissie is voorts doende voorstellen te ontwikkelen om het «Kaderbesluit inzake terrorismebestrijding» van 2002 aan te vullen met bepalingen omtrent misbruik van internet voor terroristische doeleinden.

Tevens wordt er in Europees verband gewerkt aan de voorbereiding van een tweede ronde van wederzijdse evaluaties om de voorzieningen ter voorbereiding op een mogelijke aanslag nader te onderzoeken. Deze evaluatiebezoeken, die in 2008 zullen worden uitgevoerd, zullen leiden tot aanbevelingen en voorbeelden van best practices.

Daarnaast heeft de Commissie aangekondigd binnenkort met een pakket maatregelen te komen, waaronder een actieplan ter beveiliging van explosieven en detonatoren. De beveiliging van explosieven, precursoren en ontstekers is één van de prioriteiten van het Voorzitterschap. Bij de implementatie van dit onderwerp wordt onder meer teruggegrepen op de mededeling van de Commissie van september 2005 (COM (2005) 329) en een speciale task force voor de beveiliging van explosieven die het eerste half jaar van 2007 aanbevelingen heeft gedaan, evenals de uitkomsten van een conferentie over explosieven die in juli dit jaar plaats heeft gevonden in Braga, Portugal. Deze aanbevelingen zien op de verbetering van informatie-uitwisseling, de ontwikkeling van dreigingsanalyses, onderzoek, training van personeel, regulering en controle van transacties, identificatie en detectie. Deze aanbevelingen vormen de basis voor het EU-actieplan dat de Commissie heeft aangekondigd en dat naar verwachting op begin november zal worden uitgebracht. Nederland staat positief tegenover dit initiatief en zal de nodige inzet plegen om een effectieve implementatie van de beveiligingsmaatregelen te bereiken.

Vermeld zij voorts dat op 11 juli 2007 de Europese Commissie het Groenboek Bioparaatheid gepubliceerde. Door middel van dit Groenboek raadpleegt de Commissie overheden en private instellingen over de wijze

waarop de risico's van bioterrorisme kunnen worden beperkt en de voorbereiding en respons op deze risico's («bioparaatheid») verbeterd kunnen worden. De regering verwelkomt het Groenboek over bioparaatheid. De noodzaak van een Europese aanpak wordt onderschreven. Nederland onderschrijft de door de Commissie voorgestelde «all-hazards approach» om alle mogelijk biologische risico's in te perken. Tegen de dreiging van bioterrorisme is uiteraard tevens een mondiale strategie nodig. Op 5 oktober jongstleden is de kabinetsreactie op het Groenboek aan uw Kamer aangeboden[1].

De regering acht het van belang dat de Europese Unie zich actief profileert in haar externe betrekkingen en dit geldt ook voor het terrein van de terrorismebestrijding. Het terrorismevraagstuk vormt een belangrijk agendapunt in het overleg dat de EU voert met derde landen en met andere regionale organisaties. Voorts speelt de EU een motorfunctie binnen de Verenigde Naties (VN) en relevante gespecialiseerde VN-organisaties zoals UNODC (Bureau voor Drugs en Criminaliteit). Daarnaast verleent de EU op bilaterale basis technische assistentie bij de bestrijding van terrorisme aan een reeks ontwikkelingslanden, waaronder een aantal landen van de Maghreb. In juli 2007 sprak de EU voorts de bereidheid uit het instituut van de Afrikaanse Unie voor de terrorismestudies, gevestigd te Algiers, financieel te ondersteunen. Speciale vermelding verdient de dialoog tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten over terrorismevraagstukken, waarbij ook de mensenrechten en de bescherming van persoonsgegevens nadrukkelijk aan de orde worden gesteld.

Tijdens onderhandelingen op 27 juni 2007 hebben de Europese Commissie en het Duitse voorzitterschap overeenstemming bereikt met de Verenigde Staten over een tekst voor een nieuwe overeenkomst over de behandeling en overdracht van passagiersgegevens, doorgaans aangeduid als «Passenger Name Records» (PNR). Tevens is een akkoord bereikt over een bijbehorende briefwisseling tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie, waarin de nodige verzekeringen van de Verenigde Staten zijn neergelegd voor het behandelen van persoonsgegevens (Trb. 2007, 129). De nieuwe overeenkomst heeft een looptijd van zeven jaar[2]. De uitonderhandelde tekst komt inhoudelijk in belangrijke mate overeen met voorgaande overeenkomsten tussen de EU en de VS. De regering is van oordeel dat de onderhandelingen zijn uitgemond in een uitgebalanceerde overeenkomst, die voldoet aan de eerdere richtsnoeren en als een goed onderhandelingsresultaat van het voorzitterschap en de Commissie kan worden beschouwd. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 15, vierde lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen wordt het bovengenoemde verdrag vanaf 26 juli 2007 voorlopig toegepast. Nadat het advies van de Raad van State zal zijn ingewonnen, zal het verdrag ter uitdrukkelijke goedkeuring bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden ingediend[3]. Belangrijk in dit verband is ook dat de Europese Commissie, als onderdeel van het pakket nieuwe antiterrorismemaatregelen dat op 6 november werd aangekondigd, het voorstel deed om een Europees PNR-systeem in te stellen

Terrorismelijsten in Europese Unie en Verenigde Naties

De Eerste Kamer heeft via de motie-Francken c.s.[4] de regering verzocht zich in te zetten voor de totstandbrenging van «een transparante en verantwoorde procedure» rond de plaatsing op de terrorismelijsten van de Verenigde Naties en de Europese Unie. Ook de wijze waarop men van de lijst kan worden verwijderd werd in de motie genoemd. De Eerste Kamer is in januari, maart en op 10 oktober 2007 per brief geïnformeerd over de verbeteringen die de Europese Unie heeft doorgevoerd in de procedure van plaatsing op de lijst van personen en entiteiten waarop de

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 22 112, nr. 571.
[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 30 861, nr. 5.
[3] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 30 861, nr. 6.
[4] Eerste Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 28 764, E.

financiële sancties uit Verordening 2580/2001 van toepassing zijn (de zogeheten «exogene lijst»). Nederland heeft bij de totstandkoming van deze verbeteringen een actieve rol gespeeld. Allereerst is de rechtsbescherming versterkt door een procedure van hoor en wederhoor. Ingeval van plaatsing op de lijst worden de betrokken personen en organisaties nader geïnformeerd over de redenen voor plaatsing, over welke nationale bevoegde autoriteit een besluit heeft genomen in de zin van artikel 1(4) van het Gemeenschappelijk Standpunt 931/2001 en over de wijze waarop eventuele argumenten en bewijzen die voor verwijdering van de lijst pleiten, onder de aandacht van de Raad kunnen worden gebracht. Om de effectiviteit van de preventieve maatregelen niet te ondergraven worden personen en organisaties die worden toegevoegd aan de lijst geïnformeerd nadat de maatregel van kracht is geworden, omdat zij anders in staat worden gesteld middelen weg te sluizen voordat de maatregel van kracht wordt. Ook bij het periodieke heronderzoek van de lijst zijn verbeteringen doorgevoerd. Indien de Raad voornemens is om personen of organisaties op de lijst te handhaven, worden zij daarover op voorhand geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld om opmerkingen bij de Raad in te dienen. Ingeval van opmerkingen zal de Raad deze elementen in de heroverweging betrekken. Indien de Raad definitief besluit tot continuering van de plaatsing, wordt het Raadsbesluit met toelichting (de zogeheten «statement of reasons») aan de betrokkenen toegestuurd en worden deze gewezen op de mogelijkheid van beroep bij het Gerecht van Eerste Aanleg.

Om de rechtsbescherming verder te vergroten heeft de Raad voorts besloten de besluitvorming voortaan in een reguliere Raadswerkgroep te laten plaatsvinden, wat de besluitvorming transparanter zal maken. De werkzaamheden van de nieuwe Raadswerkgroep zijn openbaar en de documenten die in de besluitvorming worden betrokken kunnen dan ook op basis van Verordening 1049/2001 worden opgevraagd, tenzij deze als staatsgeheim zijn geclassificeerd. Deze werkgroep heet de «Werkgroep voor de implementatie van Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931/GBVB», kortweg de GS 931-werkgroep.

In de zesde voortgangsrapportage werd vermeld dat de VN Veiligheidsraad in resoluties 1730 en 1735 aanpassingen heeft doorgevoerd in de VN-procedures voor plaatsing op dan wel verwijdering van de VN-terrorismelijst. Zoals aangekondigd in bovengenoemde brief van de minister van Buitenlandse Zaken aan de voorzitter van de Eerste Kamer van 10 oktober jongstleden zal de regering, in samenwerking met gelijkgestemde landen, zich blijven inzetten voor verdere verbeteringen van VN-procedures.

Verenigde Naties
Zoals vermeld in de vijfde voortgangsrapportage nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2006 bij consensus de «Global Counter-Terrorism Strategy» aan. Bij deze strategie is ook een actieplan gevoegd. Het is van belang dat de VN er in slaagt om vooruitgang te boeken bij de implementatie van deze mondiale strategie en het bijbehorende actieplan. Een belangrijk instrument daarbij is de «Counter-Terrorism Implementation Task Force» (CTITF), die wordt voorgezeten door Assistent Secretaris-Generaal, Robert Orr. Deze task force brengt de verschillende VN-gelederen die met terrorismebestrijding te maken hebben, bij elkaar. Nederland heeft zich tegenover de voorzitter van de CTITF bereid verklaard op geselecteerde terreinen werkzaamheden van de CTITF te ondersteunen in de vorm van kennis en expertise dan wel financiële steun. Een belangrijke aanbeveling van de «Global Counter-Terrorism Strategy» betreft voorts de assistentie bij de opbouw van capaciteit in ontwikkelingslanden ter bestrijding van terrorisme. Daarbij gaat

het tevens om capaciteit om de verplichtingen op dit gebied in de relevante VN-verdragen en -resoluties na te leven. Nederland is in dit opzicht op diverse fronten actief. Zo is recentelijk samenwerking in gang gezet met Marokko en Algerije.

Conferentie over radicalisering
Van 22 tot en met 24 oktober 2007 werd door de NCTb, namens de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een internationale conferentie georganiseerd over het tegengaan van radicalisering. De conferentie bracht zo'n tweehonderd mensen uit een groot aantal landen bij elkaar. Er waren vertegenwoordigers uit onder meer Australië, Indonesië, Maleisië, India, Pakistan, Koeweit, Libanon, Egypte, Algerije, Marokko, een groot aantal EU-lidstaten, Canada en de VS. Bovendien waren er officiële vertegenwoordigers van de Organisatie van de Islamitische Conferentie, de VN, de OVSE en het EU-voorzitterschap. Het doel van de conferentie was om een uitwisseling van ervaringen op gang te brengen tussen wetenschappers, overheden en niet gouvernementele actoren, over tegenmaatregelen die in gang zijn gezet om radicalisering tegen te gaan. Dit alles uitdrukkelijk met vertegenwoordigers van en uit Arabische en islamitische landen. Daarnaast beoogde de conferentie om bij te dragen aan de uitwerking van de VN strategie op het terrein van tegengaan van radicalisering. De resultaten van de conferentie in de vorm van «Chairmans conclusions» zullen door de VN en de OVSE verder worden uitgewerkt. Daarnaast zal Nederland een rol nemen bij de wereldwijde implementatie van de, in september 2006 tot stand gekomen, VN strategie op dit onderdeel.

Bilaterale samenwerking
Marokko vormt één van de prioriteitslanden voor de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding. Om die samenwerking te concretiseren vond in juli 2007 de Nederlands-Marokkaanse startconferentie terrorismebestrijding plaats. Thema's die aan de orde kwamen betroffen het tegengaan van radicalisering, financiering van terrorisme, de rol van het internet bij radicalisering en terrorisme, documentenfraude in relatie tot terrorisme en het opsporen en onschadelijk maken van explosieven. Deze conferentie, die voor beide zijden het karakter had van een terreinverkenning, leverde goede resultaten op. Voor een aantal thema's werden mogelijkheden voor nauwere samenwerking en technische assistentie geïdentificeerd. Momenteel wordt dit nader uitgewerkt.

Ook met Algerije wordt samenwerking in gang gezet. Deze richt zich op kennisoverdracht met betrekking tot de beveiliging van grote havens.

Al geruime tijd ondersteunt Nederland de opbouw en professionalisering van de Indonesische politie. Zo verzorgt de Nederlandse politie opleidingen voor Indonesische politiefunctionarissen op diverse terreinen, waaronder dat van de beveiliging van luchthavens en vliegverkeer.

3. Tegengaan polarisatie en radicalisering

Het kabinet zet de brede benadering van terrorismebestrijding voort. Het belang van deze benadering blijkt ook uit de samenvatting van het DTN. De aanpak van het kabinet is verbreed naar het tegengaan van polarisatie. In augustus 2007 heeft uw Kamer het actieplan Polarisatie en Radicalisering 2007–2011 met de kabinetsvoornemens op dit terrein ontvangen[1]. Op 11 oktober jongstleden is het actieplan met uw Kamer besproken.

Meer specifiek is in de afgelopen periode aandacht besteed aan het in kaart brengen van salafistische stromingen in Nederland en het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de omgang met deze groeperingen die in

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 29 754, nr. 103.

sommige gevallen een voedingsbodem kunnen vormen voor gewelddadige radicalisering. In oktober is aan uw Kamer gelijktijdig met het AIVD-rapport *Radicale dawa in verandering* het kabinetsstandpunt ten aanzien van de omgang met het salafisme in Nederland verzonden[1]. Bij de omgang met salafistische groeperingen hanteert het kabinet een drie sporenbeleid: weerbaar maken van de samenleving om weerwoord te kunnen bieden tegen de radicaal salafistische beweging. Confronteren en delegitimeren van rigide uitingen en manifestaties van de ideologie van radicale salafistische groeperingen om het publieke debat hierover te stimuleren. En handhaving indien strafbare feiten worden gepleegd. Binnen elk van deze drie sporen horen verschillende activiteiten en projecten die deels reeds zijn gestart en deels binnen de komende periode een aanvang zullen nemen. Bij brief van 17 oktober 2007 is het kabinetsstandpunt nader geconcretiseerd met een beschrijving van een aantal activiteiten en projecten op het terrein van beleid gericht op salafistische groeperingen[2]. Over het AIVD-rapport, het bijbehorende kabinetsstandpunt en de nadere concretisering hebben wij op 18 oktober 2007 met uw Kamer van gedachten gewisseld.

Eén van de initiatieven is de intensivering van het rechtstreekse contact van de landelijke overheid met gemeenten die te maken hebben met rondreizende salafistische predikers vanuit de radicaliseringshaarden en jongeren die ontvankelijk zijn voor deze salafistische boodschap, of waar sprake is van beginnende radicaliseringsproblematiek. In juni 2006 waren de burgemeesters van deze gemeenten uitgenodigd voor een informatieve bijeenkomst waarbij informatie is gegeven over de werkwijze van salafisten en de predikers in het bijzonder. In september en oktober van dit jaar hebben gesprekken met een aantal gemeenten plaatsgevonden. Tijdens de gesprekken verkennen het Rijk en de gemeenten hoe de verspreiding van het salafisme te duiden is, welke problemen er (kunnen) ontstaan, wat de reactie van de gemeente tot dusver is geweest en hoe we met een gezamenlijke inspanning anti-integratieve en antidemocratische tendensen en radicalisering kunnen voorkomen en tegen kunnen gaan. De landelijke en lokale ervaringen van de afgelopen jaren met de aanpak van radicalisering worden tijdens de gesprekken benut. Het Rijk kan gemeenten helpen bij de ontwikkeling van een lokale strategie over de aanpak van radicalisering. Ook reikt het Rijk instrumenten en methodieken aan. Maatwerk is daarbij uiteraard essentieel. De gemeenten bekijken momenteel welke acties zij naar aanleiding van het gesprek gaan ondernemen.

Aanpak gebruik internet voor radicale en terroristische doeleinden
Bestrijding van het internetgebruik voor radicale en terroristische doeleinden vindt vanuit verschillende invalshoeken plaats. Van belang daarbij is het verkrijgen en behouden van het zicht op aard en omvang van de problematiek opdat de juiste maatregelen kunnen worden getroffen. De projecten op het gebied van monitoring, surveillance en het meldpunt cybercrime zijn hier voorbeelden van. Over voortzetting respectievelijk verdere vormgeving van deze initiatieven zal de eerste helft van 2008 worden besloten. Bij de aanpak van het internetgebruik voor radicale en terroristische doeleinden ligt de focus op het tegengaan van bepaalde uitingen en informatie. Het plegen van aanvallen via of tegen het internet wordt op dit moment niet waarschijnlijk geacht; de resultaten van een recentelijk in het nieuws verschenen enquête over informatiebeveiliging hebben dan ook niet tot andere inzichten geleid.

Mede ter invulling van het voornemen uit het Coalitieakkoord wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van maatregelen om uitingen of informatie op het internet te blokkeren. Hiertoe wordt een breed toepasbare systematiek uitgewerkt om websites of content daarop in samenwerking met internet-

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 29 754, nr. 106.
[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 29 754, nr. 108.

providers ontoegankelijk te maken. Toepasbaarheid van een dergelijke systematiek op radicale en terroristische content wordt specifiek onderzocht. In dit kader spelen enkele juridische en praktische vraagstukken die uitwerking behoeven en bepalend zijn voor de afweging al dan niet tot blokkering over te gaan. Conform de tijdens het algemeen overleg op 10 oktober 2007 gedane toezegging zal uw Kamer het eerste kwartaal van 2008 per aparte brief worden geïnformeerd over de voorwaarden waaronder radicale en terroristische content op het internet kan worden geblokkeerd. In het verlengde daarvan wordt eveneens een notitie opgesteld over de rechtshandhaving op het internet in den brede. Bevindingen in dat kader zullen in genoemde brief worden verwerkt.

De inspanningen richten zich tenslotte op het tot stand brengen en versterken van de samenwerking met andere landen. Binnen de EU wordt geparticipeerd in een project gericht op uitwisseling van informatie over trends en ontwikkelingen die via monitoring van het internet wordt gegenereerd. Daarnaast is het van belang dat landen meer gaan samenwerken bij de bestrijding van content op het internet. Alleen dan kan de effectiviteit van maatregelen worden verhoogd. Vanuit Nederland worden de Europese ontwikkelingen op dit terrein ondersteund. De Europese samenwerking dient echter vooral bij te dragen aan het verkrijgen en behouden van het zicht op aard en omvang van de problematiek.

4. Slagvaardige organisatie en instrumenten

Persoonsgerichte aanpak
In de vorige voortgangsrapportage is uitgebreid ingegaan op de persoonsgerichte aanpak. Zoals daarin aangekondigd hebben wij u via een separate brief geïnformeerd over de juridische basis, de verantwoordelijkheid en het gezag betreffende de persoonsgerichte aanpak.[1]

CBRN-terrorisme/Zelfgemaakte explosieven
De dreigingsappreciatie die in het voorjaar 2007 is opgesteld door de inlichtingendiensten geeft aan dat de kans op een aanslag in Nederland waarbij biologische, radiologische of nucleaire (CBRN)-middelen worden ingezet volgens de inlichtingendiensten klein is, maar reëel. Deze inschatting leidt tot de conclusie dat, gezien de disproportionele effecten die een CBRN-aanslag teweeg kan brengen, een gecoördineerde inspanning gericht op het minimaliseren van de kans op CBRN-terrorisme noodzakelijk blijft. Het reeds ingezette traject gericht op verhoging van de CBRN-security krijgt een extra impuls, doordat 96,8 miljoen euro beschikbaar is gekomen voor de periode 2008–2013. Het leeuwendeel van de middelen wordt ingezet voor weerstandsverhoging bij risicovolle CBRN-onderzoeksinstellingen, zoals ziekenhuizen, laboratoria en universiteiten. Voor de gehele periode van 2008–2013 gaat het daarbij om 76 miljoen euro. Tevens is voor deze periode 20,8 miljoen euro beschikbaar voor de versterking van de mogelijkheden tot forensisch onderzoek op het gebied van CBRN. Zo wordt de opsporingstaak versterkt en kan betere respons plaatsvinden in geval er zich een incident voordoet.

Het project zelfgemaakte explosieven is opgezet naar aanleiding van de observatie dat het merendeel van alle (pogingen tot) aanslagen in Europa plaatsvindt met explosieven op basis van vrij verkrijgbare chemicaliën. Het doel van het project is om de fabricage en inzet van zelfgemaakte explosieven te bemoeilijken. In theorie zijn talloze chemicaliën geschikt om explosieven mee te maken. Een studie van RIVM en TNO, die inmiddels is voltooid, heeft deze precursor-chemicaliën geselecteerd en is op basis van zorgvuldig onderzoek tot een hanteerbare shortlist gekomen. Thans wordt in samenwerking met het bedrijfsleven onderzocht welke maatregelen effectief en proportioneel zijn voor welke stoffen. Men kan

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 29 754 en 30 977, nr. 104.

hierbij denken aan de melding van verdachte transacties en restricties op de verkoop van bepaalde hoeveelheden en zuiverheden aan de consument. De Nederlandse aanpak van precursoren explosieven loopt parallel aan het eerder in deze brief genoemde Europees Actieplan over de veiligheid van explosieven dat op 7 november 2007 door de Europese Commissie zal worden gepubliceerd. Een aanpak van zelfgemaakte explosieven is alleen zinnig als hierover op Europees niveau afspraken worden gemaakt. Nederland heeft actief bijgedragen aan de totstandkoming van dit actieplan en investeert in de Europese aanpak van dit onderwerp.

Strafrechtelijke handhaving
Op 17 september 2007 heeft het gerechtshof in Amsterdam Samir A. alsnog veroordeeld voor het bezit van voorwerpen die kennelijk bedoeld waren voor het plegen van een aanslag. Samir A. werd op 18 november 2005 in tweede instantie vrijgesproken door het gerechtshof in Den Haag voor het hem onder meer ten laste gelegde voorbereiden van een of meer bomaanslagen op (overheids)gebouwen. Het ressortsparket te Den Haag heeft hierop op 24 november 2005 cassatie ingesteld bij de Hoge Raad waarbij het cassatieberoep zich uitsluitend richtte tegen de vrijspraak voor de voorbereidingshandelingen. Op 20 februari 2007 oordeelde de Hoge Raad tot vernietiging van het bestreden arrest en verwijzing van de zaak naar het gerechtshof in Amsterdam. Het hof legde Samir A. een straf op van vier jaar met aftrek van voorarrest. Het hof was van oordeel dat bij de beoordeling van de voorwerpen die Samir A. in zijn bezit had, met name moet worden gekeken naar het doel dat hij met het bezit van die middelen voor ogen had. Als dat doel het plegen van aanslagen is kan het bezit van voorwerpen die op zichzelf (nog) niet schadelijk zijn, toch strafbaar zijn.

5. Veiligheidsmaatregelen

Bevindingen van incidenten in de burgerluchtvaart
Tijdens het mondelinge vragenuur van 12 oktober 2004 heeft de minister van Justitie toegezegd om de Tweede Kamer te informeren over de bevindingen van incidenten in de burgerluchtvaart, met name over procedures, communicatie en lijnen. Naar aanleiding van een voorzorgslanding op luchthaven Schiphol van een passagierstoestel van de vliegtuigmaatschappij British Airways met een mogelijk explosief aan boord op 30 september 2004 is onder onze verantwoordelijkheid een evaluatierapport opgesteld over de incidentafhandeling. Uit de evaluatie bleek dat de procedures voor de betrokken partijen in beginsel helder zijn. Echter, er was behoefte aan meer duidelijkheid over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de verschillende betrokkenen, de coördinatie van de informatievoorziening en de organisatie van de voorlichting. Alle aanbevelingen uit het evaluatierapport zijn inmiddels opgevolgd.

De procedures rond incidentafhandeling in de burgerluchtvaart, worden regelmatig geoefend. De oefeningen hebben inzichtelijk gemaakt dat er duidelijke verbeteringen van de communicatielijnen zijn opgetreden. Daarnaast zijn er door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, in overleg met luchtverkeersleiding Nederland en de ministeries van Defensie, Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nadere regels en procedures opgesteld over de luchtverkeersdienstverlening, de verantwoordelijkheidsverdeling en het eventueel beperken van baan- en routegebruik bij onderscheppingen.

Beveiliging van de burgerluchtvaart
In het kader van research and development wordt onderzoek verricht naar verbeteringen in de technologische toepassingen teneinde de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen te vergroten. Sinds 14 mei 2007 worden op Schiphol als proef op verschillende locaties security scanners ingezet voor

zowel de beveiligingscontroles als voor douanecontroles. Tijdens de proef gaan personen op basis van vrijwilligheid door de security scan. Passagiers krijgen de keuze tussen de reguliere controle en de security scan. De testresultaten geven aan dat de security scanners een kwalitatieve verbetering laten zien ten opzichte van de huidige reguliere beveiliging. Daarnaast zal in het kader van research and development op initiatief van de NCTb en Amsterdam Airport Schiphol nieuwe apparatuur worden getest ter verbetering van de controle van handbagage.

6. Reageren op crisis

Oefenen
De NCTb en de vitale bedrijfssectoren in Nederland hebben samen een breed functionerend waarschuwingssysteem voor terroristische dreiging ontwikkeld, het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb). Een van de pijlers van het ATb is een gedegen oefenprogramma. De ATb oefencyclus bestaat – per aangesloten sector – uit een workshop, een «tabletop» oefening waarbij de besluitvormingsprocedures worden beoefend en een operationele oefening waarbij maatregelen concreet worden uitgevoerd in de praktijk. De evaluaties van de in de eerste helft van 2007 gehouden operationele oefeningen met de sectoren «Spoor» en «Drinkwater» zijn afgesloten en de «lessons learned» zijn intensief besproken met de betrokken sectoren. De resultaten van beide oefeningen zijn door alle deelnemer als positief beoordeeld. In juni is een operationele ATb oefening gehouden voor de sector «luchthavens». De te nemen maatregelen zijn daadwerkelijk uitgevoerd op de luchthaven Schiphol. In het najaar zal een operationele oefening worden georganiseerd voor de sector «Nucleair».

Het besluitvormingstraject met betrekking tot de inzet van de Dienst Speciale Interventies (DSI) is beoefend als onderdeel van de nationale crisisoefening Voyager op 3 oktober 2007.

Eind oktober is in samenwerking met het Air Operations and Control Station van de Koninklijke Luchtmacht voor de tweede maal dit jaar de «Renegade-procedure» geoefend[1]. In deze procedure worden de afwegingen gemaakt over de noodzaak tot en de wijze van optreden in geval van luchtvaartterrorisme.

7. Communicatie & Voorlichting

In februari 2006 is de NCTb gestart met de meerjarige massamediale publiekscampagne «Nederland tegen terrorisme». De campagne draagt bij aan het verhogen van de kennis van de burger over terrorisme en terrorismebestrijding, het vertrouwen in wat de overheid doet aan terrorismebestrijding en geeft aan wat de burger daar zelf aan kan bijdragen. Centraal in alle campagneperiodes staan «de professionals» die – ieder op hun eigen wijze – een bijdrage leveren aan terrorismebestrijding in Nederland. Dit najaar brengt de campagne diverse professionals in beeld uit het lokaal bestuur, het jongerenwerk , de politie en het onderwijs.

Het totale bereik van de campagne is onder het algemeen publiek en de doelgroep bedrijfsleven hoog. Op het hoogste punt herkent 92% van het algemeen publiek tenminste één van de campagne-uitingen. In het algemene jaarlijkse onderzoek naar terrorismebeleving zien we dat het vertrouwen in de overheid toe blijft nemen als het om terrorismebestrijding gaat.
De bezorgdheid over terrorisme en terroristische aanslagen is sterk afgenomen, van 29% vorig jaar, naar 12% dit jaar. Opvallend is dat het veelal

[1] Regeling 5 348 913/505 van 20 april 2005 «houdende het verlenen van militaire bijstand ten behoeve van de bewaking van het Nederlandse luchtruim en inzet van defensiemiddelen tegen terroristische dreigingen vanuit de lucht».

aan terrorisme gekoppelde onderwerp radicalisering juist een omgekeerde ontwikkeling laat zien; van 12% naar 21%. Algemeen gesteld voelt men zich ook op de meeste locaties redelijk veilig. Wel worden de grote steden, het openbaar vervoer en grote evenementen nog altijd gezien als de belangrijkste risicogebieden voor een mogelijke aanslag. Niettemin zien we een toename van de gepercipieerde veiligheid in vliegtuigen van 61% naar 69%.

Lokaal bestuur
De campagnewebsite is in september uitgebreid met een nieuw hoofdstuk voor lokale professionals. Het doel is om hen te ondersteunen bij de lokale aanpak van terrorisme. De informatie op http://www.nederlandtegenterrorisme.nl/lokaalbestuur is ontleend aan de «Handreiking Terrorismebestrijding op lokaal niveau»[1]. Via advertenties in vakpublicaties zijn professionals op lokaal niveau attent gemaakt op deze informatie.

Jongerenwerkers, wijkagenten en docenten
Daarnaast gaat in november 2007 een nieuwe massamediale campagneperiode van start die het werk van drie groepen professionals in beeld brengt, die specifiek te maken hebben met de thematiek van radicalisering onder jongeren. Feitelijk volgt de campagne hier twee sporen. Wát de jongerenwerkers, wijkagenten en docenten doen wordt in beeld gebracht via televisiespots, radiospots en (print)advertenties. Daarnaast wordt materiaal ontwikkeld en aangeboden dat met name docenten kan helpen met het faciliteren van gesprekken in de klas over de thematiek van radicalisering. Bij de voorbereiding van deze campagneperiode is focusgroeponderzoek gedaan onder de drie genoemde beroepsgroepen; bevindingen uit deze onderzoeken zijn verwerkt in de verdere campagneontwikkeling.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 29 754, nr. 68.

Actiepuntenlijst maatregelen terrorismebestrijding bij zevende voortgangsrapportage terrorismebestrijding

	Maatregel	Stand van zaken
	Opsporen, ingrijpen, vervolgen	
1	Opvolging aanbevelingen advies ACVZ (Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken). 17. Realiseer de mogelijkheid om in zogenoemde thema-registers, die ingevolge een reeds voorgenomen wijziging van de Wet Politieregisters, in de nabije toekomst zullen worden opgezet, ook vreemdelingrechtelijke informatie op te nemen en om de informatie uit deze themaregisters beschikbaar te stellen voor beslissingen inzake de toelating, het verblijf en/of de verwijdering van vreemdelingen.	Onderdeel van de Wet Politiegegevens (Stb 2007, 300).
2	Implementatie herziening stelsel van speciale eenheden.	Het nieuwe stelsel en de nieuwe Dienst Speciale Interventies (DSI) bij het KLPD zijn sinds 1 juli 2006 in werking getreden. Begin 2008 zal het nieuwe stelsel worden geëvalueerd.
3	Pilot uitgevoerd door het Functioneel Parket waarbij civielrechtelijke bevoegdheden van het Om worden gebruikt bij de bestrijding van terrorisme (financiering)	Uit een evaluatie van het Functioneel Parket naar het gebruik van civielrechtelijke bevoegdheden kwam een aantal knelpunten naar voren, onder meer ten aanzien van vergaring en veredeling van informatie: het ontbreekt aan een instantie die ten behoeve van het Openbaar Ministerie noodzakelijk nader (civielrechtelijk) onderzoek kan verrichten naar signalen van radicalisering of terrorismefinanciering. Op dit moment worden mogelijkheden onderzocht om dit knelpunt weg te werken.
	Conflict-, crisisbeheersing, bewaken en beveiligen	
4	Adequaat monitoren veiligheid zeehavens.	Op 4 december 2006 is de voortgangsrapportage inzake Plan van aanpak Grenscontroles aan de TK aangeboden. In de voortgangsrapportage (5448792/06) wordt de stand van zaken vermeld m.b.t. de uitvoering van de maatregelen die n.a.v. het AR-rapport zijn opgesteld. Om zicht te krijgen op de gebieden en locaties langs de kust, kleine (lucht)havens waar geen reguliere controle plaatsvindt, is besloten om in een afgebakende periode gezamenlijk toezicht door grensbewakingautoriteiten in deze gebieden te laten uitvoeren. Deze gezamenlijke patrouilles werden, in de vorm van een pilot vanaf 1 maart 2006 door de KMAR, ZHP en Douane uitgevoerd. Het overgrote deel van de kustlijn, kleine (lucht)havens kan als gevolg van de pilot niet meer als blinde vlek worden getypeerd. De gezamenlijke patrouilles van de KMar, Douane en ZHP zullen structureel worden uitgevoerd. Op dit moment wordt gewerkt aan de invulling van de afspraken en kaders voor de structurele uitvoering van de gemeenschappelijke patrouilles. – In het Central Coördinatie Centrum van het kustwachtcentrum is in september 2006 een pilot van start gegaan, waarbij de KMAR, de Douane, het Korps Landelijke politiediensten (KLPD) en de Algemene Inspectiedienst een gezamenlijke meldtafel voor handhavingdiensten inrichten. Deze pilot «Handhavingsdesk Kustwachtcentrum» is inmiddels geevalueerd en het rapport is op 23-04-2007 aan de Raad voor de Kustwacht aangeboden. De Raad heeft in navolging op aanbevelingen van het rapport besloten dat de Handhavingsdesk, tot de evaluatie Kustwacht in 2009, een permanent karakter dient te hebben. – Invoering van een nieuw multidisciplinair uitvoeringsconcept op maritieme grensbewaking bij de KMAR. Het project loopt conform planning en duurt tot eind 2007
5	Evaluatie alerteringssysteem	In 2008 zal een evaluatie naar het alerteringssysteem gereed zijn. Deze evaluatie wordt uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer.
	Wetgeving	
6	De wenselijkheid en noodzaak van verlenging van termijnen – zowel in het kader van inverzekeringstelling, als bij het registreren en bewaren van gegevens, zoals die van telecommunicatie – worden bezien.	Deels meegenomen bij de wet ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing van terroristische misdrijven, Stb. 2006, 580. In werking getreden op 1-2-2007. Overigens betrokken bij de Wet en de Besluit politiegegevens en de implementatie van de richtlijn inzake bewaren van verkeersgegevens. De inwerkingtreding van deze wet wordt voorzien op 1 januari 2008. Het wetsvoorstel tot implementatie van de EU-richtlijn bewaren verkeersgegevens is op 14 september ingediend bij de Tweede Kamer.
7	Alomvattend VN- verdrag inzake terrorisme.	In februari 2007 zijn de onderhandelingen hierover hervat maar zij hebben echter nog geen concreet resultaat opgeleverd. In het najaar van 2007 zal verder worden onderhandeld.

	Maatregel	Stand van zaken
8	VN-verdrag inzake nucleair terrorisme	Is aangenomen bij AVVN resolutie 59/290 (15 april 2005); Nederland heeft het ondertekend tijdens de 60e AVVN. Uitvoeringswetgeving is niet vereist. Het goedkeuringswetsvoorstel is in voorbereiding.
9	Herziening witwasverdrag Raad van Europa.	Het goedkeuringsvoorstel is gereed voor behandeling in de Rijksministerraad.....
10	IAEA Verdrag inzake fysieke beveiliging nucleair materiaal	Het verdrag is in juli 2005 geamendeerd. Verschillende bepalingen zijn aangescherpt n.a.v. het VN-verdrag (actiepunt 19). De goedkeuringswetgeving is gereed voor behandeling in de Rijksministerraad.
11	Wetsvoorstel politiegegevens.	Zie onder actiepunt 6.
12	AMvB bij Wet politiegegevens.	Het ontwerp-besluit is in voorbereiding. Betreft de uitvoering van punt 11. Het advies van de Raad van State wordt verwerkt.
13	Opsporingsbevoegdheden in verband met satellietinterceptie.	Het ontwerp-besluit is in voorbereiding.
14	Ontwerp-kaderbesluit bewijsverkrijgingsbevel.	Over het ontwerp-kaderbesluit is een politiek akkoord bereikt. Implementatiewetgeving is in voorbereiding.
15	Richtlijn inzake bewaren van verkeersgegevens.	Het wetsvoorstel ter implementatie is ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2006/07, 31 145, nr. 1–2).
16	Ontwerpbesluit inzake uitwisseling van gegevens uit strafregisters	Omgezet in nationale regelgeving: Besluit van 26–1-2007, Stb. 2007, 40, Wijziging Besluit justitiële gegevens in verband met o.a. implementatie van Kaderbesluit nr. 2005/876/JBZ.
17	Databank voor forensisch materiaal.	De EU wil dit onderwerp bestuderen.
18	Ontwerp-kaderbesluit inzake uitwisseling informatie en inlichtingen tussen wethandhavingsautoriteiten.	Tussen de EUlidstaten is een akkoord bereikt over de inhoud van het ontwerp-kaderbesluit. De inhoud van dit kaderbelsuit met betrekking tot gegevensverstrekking is betrokken in het concept-besluit politiegegevens (zie punt 12)
19	Programma getuigenbescherming terrorisme	De Europese Commissie is verzocht om een voorstel.
20	Wetsvoorstel doorzettingsmacht.	Wetsvoorstel en nader rapport n.a.v. advies Raad van State reeds geruime tijd gereed. Indiening wetsvoorstel is genoemd in coalitieakkoord. Indiening voorzien na beleidsoverleg op 29/10 a.s.
21	Wetsvoorstel bestuurlijke maatregelen nationale veiligheid	Cocnept-memorie van antwoord goedgekeurd door MvJ. Indiening bij EK mogelijk na instemming MBZK.
22	Wetsvoorstel beperken dubbele nationaliteit en ontneming dubbele nationaliteit bij terroristische misdrijven	Plenaire behandeling gestart in de Tweede Kamer (15-2-2007); stemmingen zijn aangehouden. Brief bij TK ingediend 12 oktober (30 166, nr. 25) met voorstellen voor toekomstig beleid en intrekking wetsvoorstel 30 166.
23	Voornemens op het gebied van de wetgeving, zoals aangekondigd in de brief van het kabinet van 10 november 2004 naar aanleiding van de moord op de heer Van Gogh. – De mogelijkheden voor verruiming van de strafbaarstelling voor belediging en godslastering, worden onderzocht. – Overwogen wordt om analoog aan de Franse wetgeving ook apologie expliciet strafbaar te stellen: het verheerlijken of goedpraten van ernstige misdrijven. Dit wetsvoorstel strekt ertoe de strafrechtelijke bescherming tegen radicalisering te versterken. – Overwogen wordt de mogelijkheden tot ontzetting uit het beroep bij delicten die aanzetten tot haat of geweld tegen personen te verruimen. – Overwogen wordt om de mogelijkheden tot het treffen van maatregelen ten aanzien van personen die aanzetten tot haat of geweld te verruimen. – Bezien wordt of naast het strafrecht ook andere mogelijkheden bestaan om uitspraken op hun mogelijk beledigende karakter te toetsen.	De kabinetsreactie op het WODC-onderzoek naar godslastering, discriminatie wegens godsdienst en haatuitingen is op 12 oktober 2007 aan de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VI, nr. 8). De Minister van Justitie heeft tijdens het overleg over de linitiatief-nota «Alles van waarde is weerbaar» in de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2006/07, 30 449, nr. 5, blz. 29) aangegeven op welke wijze hij voornemens is met het ontwerp-wetsvoorstel om te gaan. Het wetsvoorstel waarin een verruiming van de mogelijkheden tot oplegging van een beroepsverbod is opgenomen bij veroordeling wegens haatdelicten is opgenomen, is op 19 oktober 2007 aangenomen door de ministerraad en voor advies aan de Raad van State gezonden.
24	Invoering van publicatieplicht voor stichtingen van de staat van baten en lasten en een balans, zoals aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 30 juni 2005 (TK, vergaderjaar 2004–2005, 27 925, nr. 181)	In voorbereiding.
25	Herziening toezicht rechtspersonen (HTR). HTR is een instrument dat toezicht- en handhavingsorganisaties, actief op het gebied van het voorkomen en bestrijden van misbruik van rechtspersonen op financieel-economisch terein, moet gaan ondersteunen bij hun eigen taken.	De benodigde wetgeving zal in principe 1/1/2010 gereed zijn. Deze zomer is een pilot afgerond waarbij de HTR-systematiek met faillissementsfraude is getest. Na de zomer is een brede proeftuin van start gegaan waarin de gehele keten wordt getest (vanaf het moment waarop informatie wordt geleverd in het systeem en via nadere analyse met een risicomelding aan toezichthouder/handhaver het systeem verlaat). Dan zullen alle vormen van misbruik van rechtspersonen op financieel-economisch gebied worden meegenomen, die de voorkeur hebben van de afnemers van de riscomeldingen. Dit zijn toezichthouders en handhavers, maar met name het OM en de Belastingdienst, waarmee komende jaren afspraken nader worden uitgewerkt en in een convenant vastgelegd